Finnwatch ry:n lausunto
valtiovarainministeriölle
21.10.2026

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle kommandiittiyhtiömuotoisia rahastoja koskevan verolainsäädännön uudistamiseksi

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainministeriölle ky-muotoisten pääomarahastojen verotuksen uudistamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

Finnwatch pitää ehdotettua veromallimuutosta esityksen alkuperäisiin tavoitteisiin nähden huomattavan laajana ja monimutkaisena, ja katsoo, että siihen liittyy verovalvonnan kannalta ongelmallisia piirteitä. Lisäksi ulkomaisten yhtymien kohdalle esitetty poikkeusmenettely johtaisi muista tilanteista poiketen verotuksen lykkääntymiseen ja toisinaan muita tilanteita suotuisampaan verokohteluun, mitä on vaikea pitää perusteltuna tai toivottavana. Finnwatch katsoo, että hankkeen valmistelun kanssa tulee ottaa aikalisä, ja miettiä tarvetta ky-muotoisten rahastojen veromuutokselle siinä vaiheessa, kun niin ikään valmistelussa oleva vaihtuvapääomaista sijoitusyhtiötä koskeva lakiesitys on valmis.

Uusi läpivirtausmalli monimutkaistaisi po-rahastojen kautta saatujen tulojen verotusta merkittävästi

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään perustavanlaatuisia muutoksia ky-muotoisten pääomarahastojen verotukseen. Nykyisellään ky-muotoisten pääomarahastojen verotus vastaa pitkälti muita elinkeinoyhtymiä. Verotettava tulos lasketaan kommandiittiyhtiölle, mutta verotetaan sen yhtiömiesten tulona. Tulo-osuus katsotaan yhtiömiehen verotuksessa sen tulolähteen tuloksi, mitä se on ollut ky:lle (eli tyypillisimmin elinkeinotoiminnan tuloksi).

Jatkossa ky-muotoisten po-rahastojen verotus eriytettäisiin muista kommandiittiyhtiöistä ja elinkeinoyhtymistä, ja verotuksesta tulisi läpivirtaavaa. Tämä tarkoittaa, että po-rahaston saamat tulot ja niihin liittyvät kulut virtaisivat suoraan verotettavaksi sijoittajien tasolla. Tulot säilyttäisivät alkuperäisen luonteensa eli yhtiömiestä verotettaisiin eri tavoin esimerkiksi osingoista ja luovutusvoitoista. Tämä tekisi po-rahastojen verotuksesta huomattavasti nykyistä monimutkaisempaa, ja aiheuttaisi lisätyötä niin po-rahastoille, verovelvollisille kuin Verohallinnollekin. Lisäksi muutoksen voi arvioida aiheuttavan paljon tulkintaerimielisyyksiä ja työllistävän sitä kautta myös tuomioistuimia.

Kokonaan uuden veromallin käyttöönotto on verohankkeen alkuperäisiin tavoitteisiin nähden todella laaja-alainen ratkaisu. Hankkeen alkuperäisenä tavoitteena oli hallituksen puoliväliriihipäätöksen mukaisesti säätää yleishyödyllisten yhteisöjen ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin tekemät sijoitukset verovapaiksi, ja samalla *selvittää* ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin tehtyjen sijoitusten verotusta kokonaisuutena. Hallituksen esitysluonnoksessa on kuitenkin päädytty esittämään hyvin kokonaisvaltaista ky-muotoisten po-rahastojen verouudistusta, ja vaikuttaakin siltä, että ratkaisussa on annettu paljon painoarvoa muiden kuin yleishyödyllisten yhteisöjen verotukseen kohdistuneille toiveille.

Finnwatch ry, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
www.finnwatch.org

Ulkomaisten sijoittajien kohdalla muutos voisi johtaa verovalvonnallisiin haasteisiin ja verolta vapautumisiin

Rajoitetusti verovelvollisten pääomasijoittajien kohdalla ehdotetun läpivirtausmallin kaltaista veromallia on jo nykyisellään sovellettu tilanteissa, joissa verovelvollinen asuu toisessa verosopimusvaltiossa. Mikäli tulo on saatu ulkomaisen syöttörahaston tai muun läpivirtaavan välirakenteen kautta, on tämän välissä olevan yhteisön tullut lisäksi sijaita maassa, joka vaihtaa Suomen kanssa verotietoja.

Nyt esitettyyn uuteen läpivirtausmalliin ei oltaisi hallituksen esitysluonnoksen mukaan sisällyttämässä vastaavia verosopimuksen olemassaoloon tai tietojenvaihtoon liittyviä edellytyksiä. Ulkomaisten sijoittajien kohdalla keskeisin muutos olisi siten se, että läpivirtaava veromalli laajennettaisiin koskemaan myös verovalvonnallisista syistä aiemmin ulosrajattuja tilanteita. Tämä on erikoinen ratkaisu, sillä kuten hallituksen esitysluonnoksesta käy ilmi, etenkin verosopimusta koskeva vaatimus on aiemmissa selvityksissä ja lainvalmistelumateriaaleissa nähty mm. verovalvontaan liittyvistä syistä perustelluksi säilyttää. Hallituksen esitysluonnoksessa myös eksplisiittisesti todetaan, että nämä “perusteet ovat edelleen pääosin käsillä” eikä verosopimusedellytyksen poistoa ole siksi nähty (yksinään) järkeväksi ratkaisuksi. Silti vastaavaa edellytystä ei esitetä sisällytettäväksi uuteen läpivirtausmalliin, jolloin verosopimusedellytys tulisi tosiasiallisesti poistetuksi. Tätä ristiriitaa tai siitä aiheutuvia verovalvonnallisia haasteita ei käsitellä hallituksen esitysluonnoksessa lainkaan.

Ylipäätään rajoitetusti verovelvollisten pääomasijoittajien verotuksen toteutumista ja haasteita olisi perusteltua käsitellä hallituksen esitysluonnoksessa, kun yhdeksi sen keskeisistä tavoitteista vaikuttaa valmistelun aikana muodostuneen rajoitetusti verovelvollisten ei-verosopimusvaltiossa asuvien po-sijoittajien verokohtelun muuttaminen. Myös tarvetta muuttaa verotusta näissä tilanteissa tulisi perustella, sillä jo nykyisellään näihin tilanteisiin liittyvät haasteet on voitu hallituksen esitysluonnoksen mukaan ratkaista erilaisilla syöttörahastorakenteilla. Karrikoiden voidaan kysyä, pitääkö koko veromalli muuttaa, jotta muutamat veroparatiisiin sijoittuneet po-sijoittajat saisivat nykyistä suotuisamman verokohtelun suomalaisesta po-rahastosta saaduille tuloille.

Veromallin muutos johtaisi verosopimuksettomissa tilanteissa (joissa TVL 9.5 §:n mukainen läpivirtaava kohtelu ei nykyisellään sovellu) siihen, että osa rajoitetusti verovelvollisen tuloista vapautuisi Suomen verotukselta, koska esimerkiksi luovutusvoitot ja korot ovat rajoitetusti verovelvolliselle verovapaata tuloa. Tämä poikkeaa nykytilanteesta, jossa ky-muotoisen po-rahaston yhtiömiehelle kuuluva tulo-osuus on näissä tilanteissa Suomessa verotettavaa tuloa. Toistaiseksi verosopimuksettomista maista olevia rajoitetusti verovelvollisia sijoittajia on tiettävästi ollut suomalaisissa po-rahastoissa hyvin vähän, mutta veromallimuutos voinee muuttaa tilannetta olennaisestikin, kun pääosaa po-rahaston kautta saaduista tuloista ei enää verotettaisi Suomessa (luovutusvoitto lienee olennaisin po-rahastojen kautta saatava tulotyyppi). Myös veronalaiseksi katsottavien tulojen verotus voisi

Finnwatch ry, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
www.finnwatch.org

näissä verosopimuksettomissa tilanteissa osoittautua käytännössä vaikeaksi. Läpivirtaavuuden ulottaminen verosopimuksettomiin tilanteisiin voisi toisin sanoen luoda uusia nollaverotustilanteita ja toisaalta johtaa siihen, ettei veroja saada perittyä silloinkaan, kun tulot olisivat rajoitetusti verovelvolliselle veronalaisia. Esitetyllä muutoksella siis avattaisiin uusia mahdollisuuksia verolta välttymiseen.

Ulkomaisten yhtymien kohdalle esitetty poikkeava verokohtelu lykkäisi näiden kautta saatujen tulojen verotusta

Ulkomaisten yhtymämuotoisten po-rahastojen kohdalle esitetään muista tilanteista poiketen mahdollisuutta valita (muita tilanteita koskevan) läpivirtaavuuden ja erillisen TVL 16 d §:ssä säädetyn verokohtelun väliltä. Valinnan voisi tehdä yhtiömies, joka on osakkaana ulkomaisessa enintään 15 vuoden määräajaksi perustetussa rahastoyhtymässä osuudella, joka on alle 25 prosenttia yhtymän kokonaispääomasta. TVL 16 d §:n mukaisen verotuksen valinnutta verovelvollista verotettaisiin yhtymästä saadusta tulosta vasta voitonjaon tai yhtymäosuudesta luopumisen hetkellä. Verotus toisin sanoen lykkääntyisi valinnan tehneillä yhtiömiehillä useimmiten siihen asti, että rahasto puretaan.

Vaikka ratkaisulle on esitetty sinänsä hyväksyttävät (tiedonsaantiin ulkomaisista yhtymistä liittyvät) perusteet, liittyy ratkaisuun myös olennaisia ongelmia. Ensinnäkin verotuksen lykkääntymisestä saatavasta hyödystä voisi muodostua merkittävä. TVL 16 d §:n mukainen lykkääntymisetu vastaa käytännössä sijoitusrahastojen ja erikoissijoitusrahastojen kautta tehtyjen sijoitusten verokohtelua. Näistä poiketen verokohtelun saamiselle ei kuitenkaan ole asetettu vastaavia laajaomisteisuuteen (käytännössä sijoittajien lukumäärään) tai vuotuiseen voitonjakoon liittyviä edellytyksiä. Lykkääntymisedun saisi toisin sanoen vaikka sijoittajien lukumäärä jäisi kahteen. Tämän voi arvioida avaavan epätarkoituksenmukaisia verosuunnittelumahdollisuuksia sekä mahdollisesti lisäävän suomalaisten sijoittajien kiinnostusta sijoittaa varojaan nimenomaan ulkomaisten yhtymämuotoisten po-rahastojen kautta (kotimaisten kustannuksella). Kumpikaan ei liene tavoiteltava lopputulema, joten poikkeuksen toteutusta on syytä miettiä uudelleen, mikäli lakihankkeen kanssa edetään.

Tarvetta uudelle veromallille tulisi arvioida vasta vaihtuvapääomaista sijoitusyhtiötä koskevan lakiesityksen valmistuttua

Tiivistetysti Finnwatch katsoo, että ehdotettu läpivirtausmalli (mm. ulkomaisia yhtymiä koskevine poikkeuksineen) on huomattavan monimutkainen nykyiseen yhtymäverotukseen verrattuna. Kokonaan uuden veromallin käyttöönotto on myös todella laaja-alainen toimi hankkeen alkuperäisiin tavoitteisiin nähden. Se ratkoisi kyllä ne yleishyödyllisten yhteisöjen pääomasijoitustoimintaan liittyvät haasteet, joilla hanketta alun perin perusteltiin, mutta niiden ratkomiseen olisi varmasti löydettävissä huomattavasti yksinkertaisempiakin ratkaisuja, jotka eivät samalla monimutkaistaisi kaikkien verovelvollisten verotusta, ja avaisi uusia ulkomaisten yhtymärakenteiden hyödyntämiseen perustuvia verosuunnittelumahdollisuuksia. Kaiken kaikkiaan vaikuttaa siltä, että hankkeen

Finnwatch ry, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
www.finnwatch.org

valmistelussa ovat painottuneet ennen kaikkea tiettyjen muiden sijoittajaryhmien toiveet, erityisesti halu laajentaa TVL 9.5 ja 9.6 §:ien mukainen verokohtelu koskemaan myös verosopimuksettomia tilanteita, ja toisaalta halu muuttaa suomalaisten sijoittajien ulkomaisiin yhtymämuotoisiin po-rahastoihin tekemien sijoitusten verokohtelua. Kimmokkeena jälkimmäiselle on mitä ilmeisemmin ollut se, että Verohallinto on alkanut puuttumaan ulkomaisista yhtymistä saatujen tulojen virheelliseen veroilmoittamiseen aiempaa useammin.

Esitysluonnos vaatii Finnwatchin näkemyksen mukaan vielä siinä määrin jatkovalmistelua, ettei sen saattaminen voimaan nyt suunnitellulla aikataululla ole mahdollista. Toisaalta herää myös kysymys, onko tälle ky-muotoisten po-rahastojen veromuutokselle enää edes tarvetta, mikäli niin ikään tällä hetkellä valmistelussa oleva uuden vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön käyttöönottoon tähtäävä hanke etenee suunnitellusti. Ainakin hankkeessa olisi perusteltua ottaa aikalisä ja arvioita tarvetta muutokselle vasta em. hankkeessa valmisteltavan lakiluonnoksen valmistuttua. Samalla olisi perusteltua käynnistää erillinen hanke nk. carried interest -palkkioiden verotuksen uudistamiseksi. Riippumatta siitä, miten rahastonhoitajan oma sijoitus rahastoon on toteutettu, carried interest -palkkiot olisi perusteltua verottaa aina rahastonhoitajan ansiotulona, koska ne perustuvat työpanokseen.

Finnwatch ry, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
www.finnwatch.org